keramiske noter 56/2022

28. årgang

Keramikkens Venner

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

redigeret af Gunnar Jakobsen

Willumsen, Gauguin, Lilja. Mellem myte og virkelighed. Red. af Louise Bugge Jacobsen & Christina Rauh Oxbøll. Willumsens Museum, Frederikssund og Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2022. 96 s. ill. litt. noter. 125 kr.

I Udstillingen "*Willumsen, Gauguin, Lilja. Mellem myte og virkelighed*", der i sommer vises på keramikmuseet Clay i Middelfart og senere fortsætter til Willumsens Museum i Frederikssund, kombineres værker af to hovedskikkelser inden for dansk keramik, J.F. Willumsen (1863-1958), og Jean René Gauguin (1881-1961) med arbejder af en ung, nulevende kunstner, Klara Lilja (f. 1989).

Udstillingen ledsages af en mindre publikation med tre introducerende essays til de tre kunstnere. Idéen med at kombinere de to kunstnere fra det 20. århundrede med en højst nulevende bæres af, at de tre skønnes at have det til fælles, at de har en frit fabulerende tilgang til deres skulpturelle keramik, at de er fantasirige og trækker på et væld af til tider beslægtede inspirationskilder fra for- og nutid i deres kunst. Ingen af dem er uddannede keramikere, og for især Willumsen må keramikken ses i lyset af hans øvrige værk som billedkunstner. Samtidigt er det en svær balance at kombinere to så indlysende gode gamle mestre med en forholdsvis uprøvet kunstner.

Der er før lavet store udstillinger med Willumsens og Gauguins keramik, ligesom den er beskrevet fyldigt i tidligere publikationer, så denne publikations berettigelse må netop ligge i sammenstillingen.

Museumsinspektør ved Willumsens Museum, Louise Bugge Jacobsen skildrer i første bidrag kort Willumsens arbejde med keramik, der især fandt sted i årene 1890-1900. Materialet fik han øje på under et ophold i Paris, hvor han begyndte at eksperimentere med ler og glasurer. Keramikkens tematik og dens afsæt i hans personlige liv eksemplificeres bl.a. i *Familievasen* fra 1891 og hans talrige forstudier til *Det store relief*, der beskæftigede ham i en årrække i forskellige materialer. Der drages paralleller til flere malerier i hans produktion, og hans tidlige inspiration fra bl.a. ægyptisk kunst, som han stiftede bekendtskab med i Louvre-museet samt indtryk af såkaldt "primitiv" kunst, der kom til at præge hans keramiske formsprog med en vis forenkling, berøres også. Efter hjemkomsten fra Paris fulgte hans korte, men vigtige periode som kunstnerisk leder på Bing & Grøndahl fra 1987-1900, som også skildres kort. Her kunne man godt have ønsket et lidt større fokus på samtidens internationale kunststrømninger og franske keramikere i Parisermiljøet.

Bogens andet essay af museumsinspektør Christina Rauh Oxbøll omhandler Jean René Gauguins utraditionelle tilgang til det keramiske materiale, hans søgen efter nye udtryk i leret bl.a. ved at bruge groft ler og iblande meget chamotte, samt hans senere brug af fajance. Det sidste var inspireret af eksperimenter, han havde mulighed for at udføre på Sevrès fabrikken i Frankrig 1926-27. Det var en erfaring, han kunne bruge hos Bing og Grøndahl, hvor han blev tilknyttet fra 1923. Senere ved samme fabrik tog han igen stentøjet til sig, nu med interessante kraftige flydeglasurer. Hans udtryk spænder derfor fra lidt rå skildringer i leret med få glasureffekter til seriefremstillede fajancefigurer, glaseret i pastelagtige toner af broderen Pola. Tematikken er bl.a. dyr, mytologiske emner, private temaer og senere mere amorfe væsener. Også her nævnes kunstnerens inspiration fra bl.a. oldtidens kulturer og "primitiv kunst", ikke mindst præcolumbiansk keramik, som han havde set på en udstilling i København i 1922, mens relationen til faderens, Paul Gauguins kunst, blot berøres meget kort.

Sidste afsnit, skrevet af lektor ved Kunstakademiets billedkunstskoler Karen Kitani Harsbo, har naturligt nok en lidt mindre biografisk karakter, Klara Liljas alder og begyndende værkerfaring taget i betragtning. I stedet fortælles om, hvorledes

uddannelsen på Kunstakademiet finder sted i dag, bl.a. inden for det keramiske felt, og om hvilken inspiration en ung generation trækker på nu, hvor uddannelser ikke er materialebundne som før. For Lilja selv pointeres inspiration fra besøg i Japan, fra japansk keramik og mangatematik, samt hendes optagethed af glasurens væsen, der har fået hende til både at studere Willumsens glasureksperimenter og notater, og rent praktisk at begynde på at arbejde sig igennem Artigas glasurprøver. I hendes keramiske værk indtil nu fremdrages temaer som refleksion over menneskekrop og naturelementer bl.a. som i afgangsværket *Resurrection*. Som eksempler på den unge generations tilgang til feltet generelt nævnes også fem andre unge kunstnere.

Alt i alt fungerer afsnittene om de tre kunstnere godt, og hovedpunkter i deres værk trækkes rimeligt op, men det forbliver separate bidrag, hvor der i højere grad kunne være trukket linjer på kryds og tværs imellem dem, da det netop er udstillingens berettigelse og pointe. Derfor kunne man i teksterne være gået dybere med dialog imellem de enkeltes kunsternes værk set i forhold til hinanden og af samme grund have ønsket mere billedmateriale. En sammenligning er nu overladt til betragteren selv, mens udstillingerne eksisterer, men bliver sværere at forholde sig til i publikationens efterliv.

Ulla Houkjær
Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.